2209/A

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ARAŞTIRMA PROJELERİ DESTEK PROGRAMI

SONUÇ RAPORU

Rusya – Ukrayna Savaş Sonrası Zorunlu Göçün Yerel Halk Üzerindeki Etkisi: Antalya/Muratpaşa Örneği

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜNÜN ADI: Muhammed ISICAK

DANIŞMANININ ADI: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Tahsin ŞAHİN

GENEL BİLGİLER

PROJENİN KONUSU	Rusya – Ukrayna Savaş Sonrası Zorunlu Göçün Yerel Halk Üzerindeki Etkisi: Antalya/Muratpaşa Örneği
PROJE YÜRÜTÜCÜSÜNÜN ADI	Muhammed ISICAK
DANIŞMANIN ADI	Dr. M. Tahsin ŞAHİN
PROJE BAŞLANGIÇ VE BİTİŞ TARİHLERİ	Başlangıç: 22/03/2024 -Bitiş: 22/03/2025

ÖNSÖZ

Bu proje Rusya ile Ukrayna arasındaki savaşın ardından Antalya'nın Muratpaşa ilçesinde meydana gelen zorunlu göçün yerel halk üzerindeki ekonomik, sosyal ve kültürel yansımalarını ele almayı amaçlamaktadır. 2022'de başlayan savaş sonrasında birçok Rus ve Ukraynalı, daha güvenli bir yaşam sürdürebilmek adına farklı ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır. Türkiye hem coğrafi konumu hem de sunduğu ekonomik olanaklar nedeniyle bu göç hareketliliğinden en fazla etkilenen ülkelerden biri olmuştur. Özellikle turistik kimliği ve geçmişte de Rus ve Ukraynalı nüfusun yoğun olarak yaşadığı bir bölge olması sebebiyle, Antalya bu süreçten doğrudan etkilenmiştir. Bu bağlamda araştırma, savaş nedeniyle gerçekleşen zorunlu göçün, Muratpaşa ilçesinde yaşayan yerel halkın sosyo-ekonomik yapısı üzerindeki etkilerini anlamayı ve analiz etmeyi hedeflemektedir. Çalışma kapsamında, yerel halkın göç dalgasına yönelik algısı, göçmenlerle olan sosyal ilişkileri ve ekonomik yaşam üzerindeki değişimler değerlendirilecektir. Nitel araştırma yöntemleri kullanılarak, derinlemesine görüşmeler ve içerik analizi uygulanmış, elde edilen veriler doğrultusunda sonuçlar yorumlanmıştır. Bu proje, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından sağlanan destek ile gerçekleştirilmiştir. TÜBİTAK'ın bilimsel araştırmaların teşvik edilmesi ve ülkemizdeki bilimsel ilerlemenin desteklenmesi konusundaki kararlı katkıları, projelerin hayata geçirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Proje boyunca sağlanan destek, araştırma sürecimizin her aşamasında bizlere rehberlik etmiş ve projeyi başarıyla tamamlamamıza olanak sağlamıştır. Bu kapsamda, TÜBİTAK'a teşekkürlerimizi sunarız.

Muhammed ISICAK

ANTALYA-2025

İÇİNDEKİLER

GENEL BİLGİLER 1
GİRİŞ 2
ÖNSÖZ 2
İÇİNDEKİLER 3
ÖZET 4
ABSTRACT 5

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Projenin Konusu ve Kapsamı 6
1.2. Projenin Araştırma Sorusu 6
1.3. Projenin Amacı ve Hedefi 6
1.4. Projenin Önemi. 7

İKİNCİ BÖLÜM
ARAŞTIRMANIN KAVRAMLARI

2.1. Mülteci 9
2.2. Sığınmacı 9
2.3. İltica 9
2.4. Göçmen 9
2.5. Yabancı 9
2.6. Mübadele 9
2.7. Göç Nedenleri 10
2.7.1. Ekonomik Nedenler 10
2.7.2. Siyasal Nedenler 10
2.7.3. Sosyo-Kültürel Nedenler 10
2.7.4. Doğal Nedenler 10
2.8.2. Mevsimlik Göçler 10
2.8.3. Sürekli Göçler 11
2.9.9. Literatür Özeti 11

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Alanı ve Ölçeği 15
3.2. Veri ve Yöntem 15
3.2.1. Veri Toplama Süreci 15
3.2.2. Veri Analizi Yöntemi 15

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ANALİZ VE BULGULAR

BEŞİNCİ BÖLÜM
SONUÇ VE TARTIŞMA
PROJE HAKKINDA 21
6.1 .Çıktılar 21
6.1.1. Proje ile ilgili harcama kalemleri hakkında ayrıntılı bilgi 21
KAYNAKÇA 22

ÖZET

Geçtiğimiz 2022 yılında Rusya ve Ukrayna arasında yaşanan savaş nedeniyle birçok Rus ve Ukraynalı vatandaşlar yaşadıkları yerden zorunlu olarak göç etmişlerdir. Bu savaş sonucu sadece Rus ve Ukraynalı vatandaşları değil göç ettiği ülkeleri de ekonomik, kültür ve sosyal yönden etkilemiştir. Türkiye bu zorunlu göç hareketinden en fazla etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. Özellikle Antalya ili bu olay için olumlu ve olumsuz yönden etkilenen bir il olarak ilk sırada yer almaktadır. Daha önce Rus ve Ukraynalı vatandaşlar tatil ve iş amacıyla Antalya'ya gelip ülke ekonomisine olumlu yönde etki yapmaktadırlar. Fakat yakın zamanda savaş nedeniyle Antalya iline zorunlu göç ederek aşırı bir göç hareketi meydana gelmiştir. Bu durumun ekonomik, sosyal ve kültürel sonuçlarının olması kaçınılmazdır. Savaş sonrası göç eden Rus ve Ukraynalı vatandaşlar geldikleri yerde yeni bir kimlik arayışına girmeye çalışmıştır. Fakat bu olay kimi yerel halk tarafından olumlu veya olumsuz etkilenmeye neden olmuştur. Bu araştırmada Nitel Araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılarak Antalya/Muratpaşa'da yaşayan yerel halk tarafından nasıl karşılanmıştır ve halkın bu konuda algısını tespit etmek üzere bu proje hazırlanmıştır. Bu araştırma mekânsal olarak Muratpaşa ilçesi özelinde yerel halkın zorunlu göç sonucu gelen Rus ve Ukraynalı vatandaşlara karşı algısını nitel yöntem (görüşme veri toplama-içerik analizi) kullanılarak ölçmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Rusya-Ukrayna Savaşı, Zorunlu Göç, Sosyal Algı, Antalya/Muratpaşa

ABSTRACT

Due to the war between Russia and Ukraine in 2022, many Russian and Ukrainian citizens were forced to migrate from where they lived. The result of this war affected not only Russian and Ukrainian citizens but also the countries they immigrated to economically, culturally and socially. Türkiye is one of the countries most affected by this forced migration movement. Especially Antalya province is in the first place as a province affected positively and negatively by this incident. Previously, Russian and Ukrainian citizens came to Antalya for holiday and business purposes and had a positive impact on the country's economy. However, recently, due to the war, there has been an excessive migration movement to Antalya province. It is inevitable that this situation will have economic, social and cultural consequences. Russian and Ukrainian citizens who immigrated after the war tried to search for a new identity where they came from. However, this event caused some positive or negative effects on some local people. In this study, using the interview technique, one of the Qualitative Research methods, how it was received by the local people living in Antalya/Muratpaşa and this project proposal was prepared to determine the public's perception on this issue. This research aims to spatially measure the perception of local people towards Russian and Ukrainian citizens who came as a result of forced migration, specifically in Muratpaşa district, using qualitative method (interview data collection-content analysis).

Keywords: Russia-Ukraine War, Forced Migration, Social Perception, Antalya/Muratpaşa

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Projenin Konusu ve Kapsamı

Dünya genelinde savaş, ekonomik kriz ve politik karışıklıklar gibi etkenler, zorunlu göç hareketlerini tetiklemekte ve bu durum hem göç eden bireyleri hem de göç alan toplulukları etkilemektedir. Rusya-Ukrayna savaşı da 2022 yılı itibariyle milyonlarca insanı yerinden etmiş ve çeşitli ülkelere zorunlu göç etmelerine sebep olmuştur. Bu zorunlu göç hareketinden en çok etkilenen ülkelerden biri de Türkiye olmuş, özellikle Antalya gibi turistik bölgeler, bu göç dalgasının yoğun olarak hissedildiği merkezlerden biri haline gelmiştir.
Bu proje, Rusya-Ukrayna savaşı sonrasında Antalya'nın Muratpaşa ilçesine zorunlu olarak göç eden bireylerin, yerel halk üzerindeki ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle göçmenlerin topluma entegrasyonu, yerel halkın göçmenlere yönelik algısı ve bu göç dalgasının uzun vadeli etkileri üzerine yoğunlaşılacak ve konu derinlemesine incelenecektir.
Araştırmanın kapsamı, Muratpaşa ilçesinde yaşayan yerel halkın ve savaş sonrası Antalya'ya zorunlu olarak göç eden Rus ve Ukraynalı bireylerin deneyimlerini içermektedir. Araştırma, nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılarak yürütülecek ve yerel halkın göç olgusuna dair algısını anlamaya odaklanacaktır. Çalışma ayrıca, yerel halk ve göçmen topluluk arasındaki etkileşimleri ve bu etkileşimlerin sosyal, ekonomik ve kültürel boyutlarını değerlendirecektir.

1.2. Projenin Araştırma Sorusu

Proje aşağıdaki temel sorulara yanıt arayacaktır:
Alt araştırma Soruları;
1- Antalya'ya zorunlu göç eden Rus ve Ukraynalı vatandaşlar Antalya/Muratpaşa ilçesinde ikamet eden yerel halk tarafından nasıl algılanmaktadır?
2- Göç eden Rus ve Ukraynalı vatandaşlar Antalya/Muratpaşa ilçesinde hangi ekonomik, sosyal ve kültürel yapısında değişikliklere sebep olmuştur?
Bu proje, bölgesel çapta zorunlu göç hareketinin etkilerini analiz ederek, bu alanda gelecekte uygulanabilecek stratejilere rehberlik etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmadan elde edilecek bulgular, yerel yönetimlerin göç politikalarını şekillendirmesi ve toplumsal dengenin korunması açısından önemli katkılar sağlayacaktır.

1.3. Projenin Amacı ve Hedefi

Türkiye, Rusya ve Ukrayna'nın yaşadığı savaş ve lokasyona yakınlığı nedeniyle bu ülkelerden sürekli göç almıştır. Her yıl turizm amacıyla özellikle Antalya iline tatil yapmak için gelen Rus ve Ukrayna kökenli insanlar bu kez de yaşanan savaş nedeniyle Antalya iline göç etmeye başlamışlardır. Antalya'da ikamet eden yerel halk ise dışarıdan gelen göçlere ve yaşanan ekonomik koşullara, değişmeye başlayan kültüre yani kısacası nasıl bir algısı ve tepkisi olmuştur araştırılması gereken konuların başında gelmektedir. Bu yönüyle Antalya stratejik bir önem kazanmıştır. Bu yüzden Antalya'nın araştırma konusu olarak seçilmesinde ilin bu özelliği öne çıkmaktadır. Gerek turizm nedeniyle gerekse savaş nedeniyle Antalya'ya yapılan göçler Antalya'daki başta; ekonomik, sosyal, kültürel yapılara etki ederek mekâna yapılan etkileri göz

önünde bulundurularak araştırılması hedeflenen bir sorun ve konu olarak görülmüştür. Yapılacak olan projenin araştırma soruları;
1 – Antalya'ya zorunlu göç eden Rus ve Ukraynalı vatandaşlar Antalya/Muratpaşa ilçesinde ikamet eden yerel halk tarafından nasıl algılanmaktadır?
2- Göç eden Rus ve Ukraynalı vatandaşlar Antalya/Muratpaşa ilçesinde hangi ekonomik, sosyal ve kültürel yapısında değişikliklere sebep olmuştur?
Hedefler; Belirlenen araştırma soruları kapsamında önerilen proje yerel halkın savaş sonrası göçen yabancı uyruklu insanlara karşı algısını ölçmeyi hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda kültürel, sosyal ve ekonomik sonuçların ortaya konulması ayrıca projenin alt hedeflerini oluşturmaktadır. Bu hedefler kapsamında araştırmanın amacına uygun olarak derinlemesine görüşme veri toplama tekniği kullanılacaktır. Bu kapsamda belirlenen araştırma hedefleri şunlardır:

1- Rus ve Ukraynalı vatandaşların Antalya'ya göç etmeleri durumu sizi nasıl etkilemiştir? Sonda Soru: Olumlu veya olumsuz etkileri nelerdir?

2- Rus ve Ukraynalı vatandaşlar Antalya/Muratpaşa ilçesinin ekonomik yapısını nasıl etkilemiştir?

3- Rus ve Ukraynalı vatandaşlar Antalya/Muratpaşa ilçesinin sosyal yapısını nasıl etkilemiştir?

4- Rus ve Ukraynalı vatandaşlar Antalya/Muratpaşa ilçesinin kültürel yapısını nasıl etkilemiştir?

5- Yaşanan bu zorunlu göçün bölgesel olarak nasıl sonuçları olacağını öngörüyorsunuz?

6- Sizce bu yoğun göç karşısında nasıl bir yol izlenmeli?

1.4. Projenin Önemi.

Geçtiğimiz 2022 yılında Rusya ile Ukrayna arasında çıkan anlaşmazlık ve savaş neticesinde birçok Rus ve Ukrayna vatandaşı yerlerinden göç etmek zorunda kalmışlardır. Bu göç son yıllarda Avrupa'da görülen en büyük insan hareket olarak tanımlanmaktadır (Sacchi, 2022). Türkiye'nin de coğrafi konumu ve savaş olan bölgeye yakın olması nedeniyle savaştan kaçan insanların ilk tercihlerinden biri olmuştur (Sezik, 2017; Stein, 2022; Demirkıran, Hekim, Kılıç, Eser, 2022). Yoğun göçe maruz kalan Türkiye özellikle Antalya iliyle dikkat çekmiştir. Antalya turistik bir mekân olma özelliğiyle önemli bir çekiciliğe sahiptir. Zorunlu göçlerin en önemli sorunlarından olan göç eden halkın geldiği bölgeye adaptasyonu ve çatışması o bölge için göz ardı edilemeyecek bir durumdur. Buna karşılık yerel halkında aşırı göç sonucu vereceği tepki, kabul etme derecesi, tutum ve davranışı bir o kadar önem arz etmektedir. Bu kapsamda savaş sonrası önemli bir göçe maruz kalan Antalya ilinin Muratpaşa ilçesinde yaşayan yerel halkın bu göç hareketini nasıl karşıladığı merak edilen soruların başında gelmektedir. Hazırlanacak olan proje, Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle Antalya/Muratpaşa halkının zorunlu göçe maruz kalan vatandaşlara olan algısını ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda proje önerisi Antalya'nın merkez ilçelerinden olan ve yoğun göç alan Muratpaşa ilçesinde yapılması planlanmaktadır. Yoğun göçe maruz kalan Türkiye özellikle Antalya iliyle dikkat çekmiştir. Antalya turistik bir mekân olma özelliğiyle önemli bir çekiciliğe sahiptir. Zorunlu göçlerin en

önemli sorunlarından olan göç eden halkın geldiği bölgeye adaptasyonu ve çatışması o bölge için göz ardı edilemeyecek bir durumdur. Buna karşılık yerel halkında aşırı göç sonucu vereceği tepki, kabul etme derecesi, tutum ve davranışı bir o kadar önem arz etmektedir. Bu kapsamda savaş sonrası önemli bir göçe maruz kalan Antalya ilinin Muratpaşa ilçesinde yaşayan yerel halkın bu göç hareketini nasıl karşıladığı merak edilen soruların başında gelmektedir. Hazırlanacak olan proje, Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle Antalya/Muratpaşa halkının zorunlu göçe maruz kalan vatandaşlara olan algısını ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda proje önerisi Antalya'nın merkez ilçelerinden olan ve yoğun göç alan Muratpaşa ilçesinde yapılması planlanmaktadır. Antalya/Muratpaşa ilçesinde bu tarz bir araştırmanın ilk defa yapılacak olması araştırma projesinin özgünlüğünü ortaya koymaktadır. Konu ile ilgili literatürler incelendiğinde zorunlu göçün boyutuna göre yerel halk üzerinde olumlu ve olumsuz sonuçlarının olduğu söylenebilmektedir. Buna ilaveten Rusya-Ukrayna savaşı sonucu oluşan zorunlu göçten en fazla etkilenen illerden biri olan Antalya bu bağlamda araştırılmaya değerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN KAVRAMLARI

2.1. Mülteci

Mülteci, ulusal veya uluslararası hukuka göre, savaş, zulüm, insan hakları ihlalleri veya siyasi baskılar nedeniyle kendi ülkesini terk etmek zorunda kalan ve uluslararası koruma arayan bireylerdir. Mültecilik statüsü, bireyin ülkesine geri döndüğünde can güvenliğinin tehlikeye gireceği gerekçesiyle başka bir ülkede kalıcı olarak korunma hakkını ifade eder (Çakran ve Eren, 2017: 2). Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne (UNHCR) göre, mülteciler, ülkelerinin dışında olan ve geri dönmeleri halinde zulme uğrama riski taşıyan kişilerdir (Boyraz, 2015: 36).

2.2. Sığınmacı

Sığınmacı, mülteci statüsüne sahip olmayan ancak mülteci olabilmek için başvuruda bulunan bireydir (Pazarcı, 1999: 2002). Bu kişiler, başvuruları sonuçlanana kadar hukuki belirsizlik içinde yaşarlar ve devletin sağladığı geçici koruma olanaklarından faydalanırlar (Odman, 2008: 10). Sığınmacılar, başvuruları kabul edilirse mülteci statüsü kazanırken, reddedilmeleri halinde geldikleri ülkeye geri gönderilme riskiyle karşı karşıya kalabilirler (Doğan, 1988: 25).

2.3. İltica

İltica, bireylerin savaş, siyasi baskı, dini veya etnik kimlikleri nedeniyle kendi ülkelerinde zulüm görmeleri ya da bu tehditle karşı karşıya kalmaları nedeniyle başka bir ülkeye sığınmalarıdır (Doğan, 1988: 20). İltica süreci, bireyin uluslararası hukuka uygun şekilde korunmasını amaçlar ve kabul eden ülkenin belirlediği kriterlere göre ilerler.

2.4. Göçmen

Göçmen, ekonomik, sosyal veya kişisel nedenlerle yaşadığı ülkeyi terk edip başka bir ülkeye yerleşen bireydir (Sever, 2009: 6). Göçmenler, genellikle ekonomik fırsatları değerlendirmek, yaşam standartlarını yükseltmek veya daha iyi bir eğitim almak amacıyla hareket ederler (Akyürek, 2007: 30). Bu bağlamda, göçmenler mültecilerden farklı olarak, güvenlik ve hayati tehditten çok, daha iyi bir yaşam beklentisiyle ülkelerini terk eden bireylerdir (Deniz, 2009: 6).

2.5. Yabancı

Yabancı, bulunduğu ülkenin vatandaşlığına sahip olmayan kişileri ifade eder (Çiçekli, 2003: 20). Yabancılar turistik, ticari, eğitim veya çalışma gibi çeşitli nedenlerle bir ülkede bulunabilirler. Bu kişilerin ülkede kalış süreleri ve hakları, devletler tarafından belirlenen mevzuat çerçevesinde düzenlenir.

2.6. Mübadele

Mübadele, iki farklı ülkenin anlaşma yoluyla belirli nüfus gruplarını karşılıklı olarak değiştirmesi sürecidir (Çetin, 2010: 149). Türkiye tarihindeki en önemli mübadele, 1923 Lozan Antlaşması kapsamında Türkiye ve Yunanistan arasında gerçekleştirilmiş olup, bu süreçte yüz binlerce kişi yer değiştirmiştir (Bozdağlıoğlu, 2014: 12).

2.7. Göç Nedenleri

Göç, bireylerin veya toplulukların farklı nedenlerle yaşadıkları yerleri terk edip başka bir yere yerleşmeleridir (Keleş, 1983:6). Göçün nedenleri dört ana gruba ayrılabilir:

2.7.1. Ekonomik Nedenler

Ekonomik sebepler göçün en yaygın nedenlerinden biridir. İşsizlik, düşük gelir, geçim sıkıntısı gibi etkenler göçü tetikler (Kutal, 1992: 66). Özellikle kırsal kesimlerden kentlere doğru yoğun ekonomik göç hareketleri yaşanmaktadır.

2.7.2. Siyasal Nedenler

Savaş, iç karışıklık, rejim değişiklikleri ve hükümet baskıları, insanların ülkelerini terk etmelerine yol açan siyasal nedenler arasındadır (Taşcı, 2009: 186-187). Örneğin, Osmanlı-Rus savaşları sonrası gerçekleşen büyük göç hareketleri buna örnek gösterilebilir (Tümertekin ve Özgüç, 2003: 313).

2.7.3. Sosyo-Kültürel Nedenler

Eğitim, sağlık, toplumsal baskılar, geleneksel zorunluluklar (kan davaları, namus cinayetleri vb.) gibi faktörler sosyo-kültürel göç nedenleri arasında yer almaktadır (Taşcı, 2009: 189). Özellikle eğitim göçleri, bireylerin daha iyi bir eğitim almak amacıyla başka ülkelere gitmeleriyle gerçekleşir (Mutluer, 2003: 16-17).

2.7.4. Doğal Nedenler

Depremler, sel, kuraklık, erozyon gibi doğal afetler de göçe sebep olan faktörlerdendir (Algan ve Künçek, 1998: 97-99).

2.8. GÖÇ TÜRLERİ

Göç, coğrafi, hukuki ve ekonomik nedenlere bağlı olarak farklı türlere ayrılmaktadır (Özer, 2004: 24).

2.8.1. İç Göçler

Bir ülke içinde yaşanan yer değiştirme hareketidir. Kırdan kente, kentten kente veya bölgesel göçler olarak sınıflandırılır (Koçak ve Terzi, 2012: 169).

2.8.2. Mevsimlik Göçler

Tarım, turizm veya hayvancılıkla uğraşan kişilerin belli dönemlerde farklı bölgelere gitmesiyle gerçekleşir (Koçak ve Terzi, 2012: 170).

2.8.3. Sürekli Göçler

Bireyin temelli olarak yaşadığı yeri terk etmesiyle oluşur. Zorunlu veya gönüllü olabilir. Zorunlu göçler savaş ve doğal afetler nedeniyle gerçekleşirken, gönüllü göçler daha iyi bir yaşam amacıyla yapılan göçlerdir (Koçak ve Terzi, 2012: 171).

2.8.4. Emek Göçleri

Kişilerin çalışmak amacıyla farklı bir bölgeye veya ülkeye göç etmesidir. Genellikle daha iyi maaş ve iş imkânları için gerçekleşir.

2.8.5. Zorunlu ve Gönüllü Göçler

İnsanların savaş, doğal afet veya siyasi baskılar nedeniyle zorunlu olarak göç etmeleri veya daha iyi yaşam koşulları için gönüllü olarak göç etmeleri şeklinde ikiye ayrılır (Koçak ve Terzi, 2012: 171).

2.8.6. Beyin Göçü

Nitelikli iş gücünün daha iyi çalışma ve yaşam şartları için başka ülkelere göç etmesidir.

2.8.7. İşçi Göçleri

İşsizlik nedeniyle başka bölgelere veya ülkelere göç eden bireylerin hareketidir (Koçak ve Terzi, 2012: 174).

2.8.8. Mübadele Göçleri

İki devletin anlaşmalı şekilde nüfus değişimi yapmasıdır (Koçak ve Terzi, 2012: 175).

2.9.9. Literatür Özeti

Cengiz'in 2015 yılında yaptığı çalışmada, Suriye'de meydana gelen siyasi ve toplumsal krizin etkisiyle meydana gelen göçlerin bir kentin kimliğini nasıl etkilediği araştırılmıştır. Çalışmada Kilis'te 2015 yılında Suriyeli sığınmacıların yerel halkın algısını değerlendirme amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Anketler yapılan çalışmada hem nicel hem nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Ayrıca çalışma ile ilgili toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkileri ulaşmak amacıyla, içerik analizine başvurulmuştur. Araştırmanın verileri gözlem, görüşme ve doküman incelemesi yöntemleri ile elde edilmiştir. Suriyeli sığınmacılarının kentteki mekânsal organizasyon ve etkilerini ortaya koyabilmek adına, kentin değişik mahallelerinden fotoğraflar çekilerek konuya görsellik katılmaya çalışılmıştır. Kentin değişik mahallelerinden derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır gerekli görüldüğü yerlerde de bazı mahalle muhtarları ile birebir mülakat yapılmıştır. Mülakatlar yapılırken ses kayıt cihazı kullanılmış ve yapılan görüşmeler deşifre edilerek analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. (Cengiz, 2015).

Lale'nin 2022 yılında yaptığı çalışmada, Suriye'de 2011 yılında ortaya çıkan iç karışıklık ve savaş Suriye halkının çevre ülkelere göç etmesine yol açmış bu durum Suriye'ye en yakın ülke olması nedeniyle Türkiye'yi etkilemiştir. Çalışmanın amacı, Suriye göçünün Gaziantep'in kentleşme sürecine ve yerel yönetimlerin faaliyetlerine etkisini ortaya koymaktadır. Araştırma yöntemi olarak Metil araştırma yöntemi tercih edilmiş olup, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. (Lale, 2022).

Tuzcu ve Bademli'nin 2013 yılında yaptığı çalışmada bireylerin çeşitli bölgeler arasındaki hareketliliği sonucu ortaya çıkan ve sosyal bir değişim süreci olan göç olayı beraberinde çeşitli faktörleri getirmektedir. Bu faktörlerden en önemlisi göç eden bireyin yaşamını sürdürmeye başladığı yeni toplumun ruh sağlığının korunmasına ve geliştirilmesi için yaşam şekilleri,

karşılaştıkları zorluklar ve baş etme düzeylerinin sağlık profesyonelleri tarafından değerlendirilmesi gerektiğini açıklamaktadır. Bu çalışmada, göç ve göçün beraberinde getirdiği olası psikososyal sorunlar irdelenmektedir. Öncelikle göç olgusu, göçün sağlıkla ilişkisi ve göçün psikososyal boyutu incelenmiştir. Göç sonrası dönemde, bireylerin içinde yaşamaya başladığı yeni toplumdaki kültürel farklara uyum sağlama sürecinde göç eden bireylerin ruh sağlıkları ile ilgili yapılacak araştırmaların arttırılması ve bu araştırma sonuçlarına göre göçmenlerin ruh sağlığının korunması ve geliştirilmesine yönelik müdahaleler yapılması önerilmektedir. (TUZCU ve BADEMLİ, 2013).

Sayın, Usanmaz ve Aslangiri'nin 2016 yılında yaptığı çalışmalarının amacı: küresel bir sorun olarak ön varsayımda bulunarak göç meselesini Suriye gücü özelinde bir sorun olarak ele almak ve Türkiye'de yaşayan Suriyeli göçmenler örneklerinde bir davranış olarak ortaya çıkan şiddet eğiliminin sonuçlarını irdelemektir. Suriye güç hareketliliğinde de görüldüğü gibi ekonomik olarak bir geri kalmışlık olarak görülebilecek kırdan daha müreffeh ve iş ve istihdam olmaktan daha iyi olduğu kenti Türkiye'ye doğrudur akışkanlık söz konusu olduğu bahsedilmiştir. Bu çalışmadan raporlar, istatistikler ve diğer kaynaklar bulunmaktadır. Makale yazarları sonuç yerine politika önerileri ve çözüm yolları sunmuşlardır bu çözüm yolları ise: Emniyet Müdürlüğü uhdesinde Suriyeli göçmenler ülkemizde Entegrasyonu için yeterince Arapça bilen personel istihdam edilebilir. Arapça dili çok iyi bilen, konuşan, yazabilen ve tercüme edilebilen güvenlik personeli çalıştırılabilir. Emniyet Müdürlüğü çatısı Arapça ve diğer göçmenlerin ana dillerine hizmet sunacak profesyonel bir tercüme Ofisi kurulabilir. Bu ofis, 7/24 esasına göre çalışılmalı ve ilgili Güvenlik güçleri ile koordine halinde olmalıdır. Emniyet müdürlüğümüz, teknolojinin getirdiği en üst imkanlardan istifade ederek, görüntülü konuşma ve çevrimiçi hizmeti alma altyapısını güçlendirebilir ve web'deki sosyal ağlar aracılığıyla göçmenleri koordine etmeye çalışabilir. Emniyet Müdürlüğü uhdesinde, sadece Türk vatandaşlığına sahip, Arapça ve Türkçe dillerinde Yetkin olan, Türkiyeli şuuruna malik ve vatanperver, göçme vatandaşlardan oluşacak bir polis birimi kuvveti İhlas edilebilir. (Sayın, Usanmaz ve Aslangiri, 2016).

Başcıllar, Karataş ve Pak Güre'nin 2022 yılında yaptığı çalışmalarında Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan savaşın zorunlu göç ve sonuçlanmış olduğunu, milyonlarca insan yaşadığı yerinden ayrıldığını, uzun bir süre ateşkesini sağlanamaması ve yerleşim birimlerinin saldırıların hedefinde olması, sivil nüfusun güvenlik tahliyesini önemli bir günde maddesi haline getirmiştir. Bu çerçevede bu olayı değerlendirip olur nokta bu çalışmada Rusya Ukrayna Savaşı neticesinde meydana gelen zorunlu göçün, insani koridorlar özelinde ve sosyal hizmet disiplini bağlamında değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bunun için ve barış için sosyal hizmet ağı kurulmuştur. Bu A zorla yerinden edilen mültecilerin ihtiyaçlarına cevap vermenin yanı sıra ülkede kalan nüfusa yardım etmek için profesyonelleri ve toplulukları koordine etmektedir. Çalışmanın göç alanına hizmet veren başta sosyal hizmet uzmanları olmak üzere İnsani Yardım alanı da tüm çalışan profesyonellerin uygulamalarını ışık tutacağı değerlendirilmektedir. Bu çalışmada sonuç ve öneriler ise: "Barış İçin Sosyal Hizmet Ağı'nın sağlamaktır. Bu ağ Ukrayna'dan kaçan mültecilerin ihtiyaçlarına cevap vermenin yanı sıra ülkede kalan insanlara yardım etmek için profesyonelleri ve toplulukları koordine etmektedir. İki temel misyon çerçevesinde faaliyet gösteren ağ savaş sahasından şartlardan olumsuz etkilenen bölge halkının Gıda, ilaç, barınma ve elektrik gibi pratik ihtiyaçlarının karşılanmasına odaklanmaktadır. (Başcıllar, Karataş ve Pak Güre, 2022)

Ekici ve Tuncel'in 2015 yılında yaptıkları çalışmada güç ve insan üzerinde durulmuştur. Bu çalışmanın amacı göç ve göçün çeşitlerini açıklamadaki insanların neden göç etmek zorunda kaldığını açıklamak olmuştur nokta Sonuç olarak ise eski toplumunun hayatında önemli bir yer tutan göç, uzun yıllar ihmal edilmiştir. Oysa Anadolu tarihi bir yönüyle göçüler tarihi bir nokta

Türkiye'deki hemen her birey ve toplumsal kesim ile hemen her mekânın üzerine sinmiş bir etkiye sahip göç, kapsamlı ayrıntılı ve derinlikli çalışmalar yapılması bir konudur. Birçok konuda olduğu gibi göç konusu olan olduktan ve iş işine geçtikten sonra üzerine durulan bir konu olmamalıdır. (Ekinci ve Tuncel, 2015).

Yılmaz'ın 2014 yılındaki çalışmasında göç kavramını, göç çeşitleri, göçün nedenleri ve etkilerini okuyacağı açıklamak istemiştir nokta insanlık tarihi ile toplumlar kimi zaman savaş, sürgün, afetler ve benzeri durumlar yüzünden zorunlu olarak kimi zamanda daha iyi yaşam koşul elde etmek olacağı gönüllü olarak göç etmişlerdir. Her ne nedenle yapılırsa yapılsın göç, kaynak, transit ve hedef ülkede bazı etkileri yaratmaktadır. Bu etkilerin çok yönlü ve çok boyutlu bir şekilde ele alınması göçün daha iyi anlaşılabilmesine ve göç ile ortaya çıkan sorunların çözüme kavuşturulmasına imkân sağlayacaktır. Yazar Bu noktada bir çözüm önerileri sunmuştur bu çözüm önerileri ise şöyledir: Göçmenlerin bulundukları ülkede çeşitli şekillerde sömürülmesinin yasal tedbirlerle önüne geçilmesi ve kendi kültürlerini koruyabilme imkanları da tanınarak o ülke uyum sağlamalarını kolaylaştıracak adımların atılması oldukça önemli nokta geri göçte, gerekse afet ve benzeri olaylarda toplumun diğer isimlerinden çok daha fazla etkilenmenin yanı sıra cinsel ve iş gücü yönünden sömürülerin kadın ve özellikle de çocukların ayrı bir kategoride değerlendirmeleri ve bu olumsuz etkilerin ortadan kaldırılması amacıyla özellikle kadın ve çocuklara yönelik destekleyici koruyucu tedbirler geliştirilmesi gerekiyor. Her şeyden evvel unutulmamalıdır sosyal bir olaydır. Günümüzde devletlerin en büyük yanlışı göçün çoğu ülke tarafından güvenilir odaklı olarak ele alınmasından kaynaklanıyor diye savunma yapmıştır. (Yılmaz, 2014).

Demirkıran, Hekim, Çetin Kılıç ve Eser'in 2022 yılında yaptıkları çalışmalarında göçün salgınlar, savaşlar ve ekonomik krizler nedeniyle küresel olarak artan belirsizlik ve karmaşıklık ortamında örgütlerin krizleri önlemek için uygun önlemleri almaları ve hızlı hareket etmeleri daha önemli ve zor hale gelmiştir. Bu kapsamda yazarlar bu sorunu ele almışlardır bu araştırmanın amacı: Rusya Ukrayna Savaşı'nın Türkiye Turizm sektöründe yaratabileceği tehditleri incelemek ve Türkiye'nin bu konudaki Kriz yönetimi stratejilerini ortaya koymaktır. Bu amaçla Rusya Ukrayna Savaşı'nın Turizm etkisi Türkiye'deki önemli turizm destinasyonlarından biri olan Antalya ili üzerinden incelenmektedir, araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle, Rusya ve Ukrayna'nın Antalya turizmindeki rolünü ortaya koymak amacıyla resmi istatistiklerden yararlanılmıştır. İkincil olarak, önemli turizm paydaşlarının savaşın turizme yansımaları konusundaki değerlendirmeleri incelenmiş, sonuçlar yorumlanmış ve raporlanmıştır. Bulgular savaşın ardından Rusya'dan ve Ukrayna'dan gelen ziyaretçi sayısında düşüş olduğunu göstermektedir. Türkiye bu süreçte Proaktif bir strateji benimseyerek savaşın bir Turizm krizine dönüşmemesi için önemli adımlar atmıştır. Proaktif stratejilerle Rusya ve Ukrayna'dan gelen ziyaretçi sayısı azalsa bile Antalya'ya gelen toplam ziyaretçi sayısında artık sağlanmıştır. Araştırmanın Rusya Ukrayna Savaşı'nın Türkiye Turizm sektöründeki etkilerini ve Kriz yönetimi açısından benimsenen stratejileri tartışması bakımından Kriz yönetimi ve turizm sektörüne ilişkin literatüre katkı sağlaması hedeflenmektedir. (Demirkıran, Hekim, Çetin Kılıç, Eser, 2022).

Oktav'ın 2022 yılında yaptığı çalışmasında Rusça Ukrayna Savaşı'nın yalnızca Dünya dengelerini nasıl değiştireceği değil, savaşın Ankara Moskova ilişkilerini nasıl yansıyacağı da gündemi de olmuştur demiştir nokta diye bir deyişli enerji bir gör güvenlik ve Ticaret Turizm alanlarında gelişen ikili ilişkiler sayesinde Suriye edilip de yaşanan krizde Libya'daki çıkar çatısına rağmen iki ülke kopma aşamasına gelmemiştir nokta yazar bu konuda örnek vererek yaşanan Ukrayna ve Rusya Savaşı ile birlikte Türkiye'nin de kötü etkilenmediğini ve bu ilişkilerin kopmayacağını dile getirmiştir. Sonuç olarak Ukrayna Savaşı Türkiye açısından gerekli uluslar gerekse batı dünyası ile ilişkiler açısından pek çok krizler ve fırsatları içinde

barındırsa da Türkiye'nin uluslararası sistemde uluslararası toplumdaki Saygın yerini ve şey o stratejik öneminin yadsınamaz olduğunu kanıtlamıştır. (Oktav,2022).

Sezik 2017 yılında yaptığı çalışmada yurt dışı zorunlu göçlerin Türkiye kentleri üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Buna göre Türkiye Göç hareketliliğinin yoğun olduğu bir coğrafyada yer almaktadır. Bu göç hareketliliğine Emek göçleri, zorunlu göçler, mübadele göçleri olmak üzere çeşitlendirmek mümkündür demiştir. Bu göçler gerek hiç gerekse dış kaynaklı olsun Türkiye'yi belli dönemlerde ciddi boyutlarda ulaştıran sorun halkınla alanlarından birisi olmuştur. Bu çalışmanın amacı yurtdışı kaynaklı zorunlu göçlerin ve özellikle Suriye kaynaklı yurt dışı zorunlu göçlerin kentler üzerindeki etkileri oluşturmaktadır. Bunlar göçün istihdam ve Kentsel işgücü, kentin fiziki dokusu ve kentin sosyokültürel yapısı üzerindeki etkileridir. Sürekli ülkemiz coğrafi konumu nedeniyle gerek zorunlu göç gerekse Emek göçleri şeklinde sıralamak mümkündür nokta yazar bu konudan Ülkemizin coğrafi önemini ve sürekli nüfus olarak arttığını anlatmaya çalışmıştır. Sonuç olarak ise göç Türkiye'yi etkileyen toplumsal olgulardan biridir ve bu durum Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafya ve tarihsel birikimlerin bir sonucudur. Başka bir ifade ile Türkiye'nin bir göç Ülkesi haline gelmesi, Osmanlı Devleti'nin mirasçısı olması nedeniyledir. (Sezik,2017).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Alanı ve Ölçeği

Çalışma alanı olarak Muratpaşa ilçesi seçilmiştir; çünkü Antalya, savaş sonrası Türkiye'ye göç eden Rus ve Ukraynalı nüfusun en yoğun şekilde yerleştiği şehirlerden biri olup, Muratpaşa ilçesi bu sürecin en belirgin yaşandığı bölgelerden biridir.
Muratpaşa, Antalya'nın merkez ilçelerinden biri olup, Akdeniz'e kıyısı olan, turizm, ticaret ve sosyal yaşam açısından dinamik bir yapıya sahiptir. İlçede, göç sonrası artan nüfus hareketliliğinin, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda çeşitli etkileri olduğu gözlemlenmektedir.
Araştırmanın evrenini, Muratpaşa ilçesinde ikamet eden yerel halk oluşturmaktadır. İlçenin toplam nüfusu 512.700 olup (Muratpaşa Belediyesi, 2024), çalışma örnekleminde 15 kişiyle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Seçilen örneklem, cinsiyet, yaş grubu ve sosyoekonomik yapı bakımından çeşitlilik gösterecek şekilde belirlenmiştir.

3.2. Veri ve Yöntem

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup, görüşme ve içerik analizi teknikleriyle veri toplanmıştır. Çalışma, derinlemesine görüşme yöntemi ile gerçekleştirilmiş ve katılımcılara göç süreciyle ilgili açık uçlu sorular yöneltilerek onların algıları, düşünceleri ve deneyimleri değerlendirilmiştir.

3.2.1. Veri Toplama Süreci

Veriler, yüz yüze yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılar, araştırmaya gönüllülük esasına göre dâhil edilmiş ve görüşmelerin tamamı, gizlilik ilkelerine uygun şekilde yürütülmüştür. Görüşmeler esnasında, katılımcıların göç hareketine dair bireysel deneyimleri, gözlemleri ve genel toplumsal algılarını içeren ifadeleri kaydedilmiştir.

3.2.2. Veri Analizi Yöntemi

Toplanan veriler, nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi kullanılarak incelenmiştir. İçerik analizinde, görüşmelerden elde edilen veriler temalara ayrılarak sistematik bir şekilde kodlanmış, göç algısına yönelik önemli eğilimler belirlenmiştir. Bulgular, belirlenen ana temalar doğrultusunda yorumlanarak sunulmuştur.
Bu yöntem, katılımcıların göç sürecine yönelik algılarını daha derinlemesine anlamayı ve göçün ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarını kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ANALİZ VE BULGULAR

4.1. Muratpaşa İlçesi Görüşme Raporu

Görüşme yapılan katılımcı 1 (34 yaşında erkek) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir: "Olumsuz etkilemiştir. Ticarette olumsuz etkiler yaratmıştır. Sosyal ve kültürel açıdan olumsuz etkilenmiştir. İlerleyen zamanda Türklük azalabilir yani milliyetçilik ırk karışabilir. Belirli bir süre sonra sınır dışı edilmeliler. Alım olmamalı bir süre sonra kısıtlamaları lazım." (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 2 (63 yaşında erkek) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir: "Kiradan etkilendik. Olumsuz etkilendik. Kiraya çıkamıyoruz. Ekonomik durum yüzünden 5 bin liralık kiralar oldu 15 bin lira. Şimdi bu adam nasıl kira versin. Oranın zenginleri gelmiş yer almış bilmem kiraya girmiş kendi vatandaşımız çok kötü etkilendi. Kendi aralarında ilişkileri iyi ve bir şeyler yapmaya çalışıyorlar. 5 – 10 yıl sonra yerli halk azalacak. Bu sorunu baştakilerin çözmeleri lazım. Madem bu kadar göç varsa paylaştırılması lazım. Bütün kapıları Suriyeli 'si olsun diğer yabancı ülkeden gelenler olsun hepsine açtık. Dışarıdan göçü kesinlikle kabul etmiyoruz." (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 3 (67 yaşında erkek) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir: "Çok olumsuz etkilendik. Ekonomik olarak özellikle çok etkiledi. Dillerini ve ne konuştuklarını anlamıyoruz. Kültürler karışıyor, gelenekler bozuluyor, Türkiye yeterince göç aldı. Bundan sonra göç almamalı hepimiz Türk vatandaşı olarak mağduruz. Herkes kendi ülkesinde savaşsın ve kalsın. İleri ki zamanlarda kültür denen Türk denen bir şey kalmayacak ırklar birbirine karışacak. Derhâl baştakilerin bu olaya müdahale etmeleri gerekir." (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 4 (74 yaşında erkek) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir: "Kesinlikle olmamalı. Onları görünce bizim Türk milleti kudurduğu için onlara daha fazla iyi davranılıyor para için. Hepimiz olumsuz etkilendik kültür ve sosyal anlamda da iyice onlara benzemeye başladık. Kendi geleneklerimizi ve giyim tarzımızı da yavaş yavaş kaybediyoruz. İlerleyen zamanlarda Türk vatandaşı kalmayacak. Zaten imdi ki gençler iş bulma nedeniyle yurt dışına çıkıyor. Bu sorunu baştakilerin halletmeleri lazım." (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 5 (72 yaşında erkek) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir: "Rus ve Ukraynalılar bizleri her anlamda çok kötü etkilediler. Herkes kendi ülkesine gitsin ve orda yaşasın. Türkiye çok yabancı göçmen aldı. Afganlısından tutun da Suriyeli 'sine kadar. Antalya'da ise Rus ve Ukraynalı insanlar ekonomik, kültürel ve sosyal anlamda olumsuz etkiledi. Özelikle sokağa çıktığımızda Türk vatandaşı görmek zorlaştı. Böyle giderse de Türk diye bir şey kalmayacak ırklar birbirine karışacak. Türkiye'yi gelecekte iyi şeyler beklemiyor böyle giderse devletin acilen bu konuya el atmaları gerekir." (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 6 (60 yaşında erkek) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir: Rus ve Ukraynalılar çok kötü etkilediler. Türkiye'de çok yabancı göçmen var. Ekonomik olarak bizler hadi iyi kötü emeklimiz var ama gelecekteki nesil çok çaresiz iş yok güç yok. Şimdiki elinde imkânı olan gençler Avrupa'ya kaçıp kendilerini kurtarıyor. Antalya turistik şehir olabilir ama Rus'u Ukraynalısı yeterine burada kaldı ve kendi ülkelerine gitmeleri lazım. Bizim sıkıntımız kendimize yetiyor. Bir de onlarla uğraşıyoruz. Kültürlerimiz, geleneklerimiz, yeme içme tarzımız bile değişti artık onlara benzemeye başladık. İleri ki yıllarda ise kültür ve ırklar

birbirlerine karışacak kimin ne olduğu belli değil bu ülkede. Bir an önce gitsinler devletin bu konuyla ilgilenmesi gerekiyor.” (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 7 (52 yaşında erkek) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir:
“Bu durum bizi olumsuz etkilemiştir. Antalya’daki esnaflar bu durumdan memnunlar çünkü işin içinde dolar var euro var. Ama biz buraların yerlisi olarak bu durumdan şikayetçiyiz. Biz eski Türkleri istiyoruz. Ruslar Ukraynalılar Antalya’yı sardı sarmaladı, ortada ne bir ekonomi diye bir şey kaldı ne de kültür denen bir şey kaldı. Hepimiz onlar gibi giyinmeye ve konuşmaya başladık. Ben şahsen istemiyorum kardeşim herkes ülkesinde gitsin savaşsın biz kendi kendimize zor yetiyoruz. Böyle giderse ırk karışımı olacak, kültürümüz, gelenek ve göreneklerimiz bunlar yüzünden yozlaşacak bu yüzden gelenleri derhal göndermeleri lazım. Biz bize yeteriz.” (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 8 (55 yaşında erkek) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir:
“Ben ülkemde Rus Ukraynalı istemiyorum. Zaten ülkede ekonomik sıkıntı var onların da gelmesiyle buraya yerleşmesiyle kiralar iyice arttı, her şeye zam geldi, esnaflar başına buyruk kendi kafalarına göre sırf onlara da pahalıya satmak için zam üstüne zam yapıyorlar. Bu durumdan müzdaribiz ve olumsuz etkilendik haliyle. Onlar sadece turizm amacıyla gelsin gitsin. Kalıcı olarak geldiklerinde işler zıvanadan çıkıyor. Bir kere kültür ortadan kalkıyor. Şimdiki gençler onlar gibi olmaya da pek meraklı bu gidişle soy bağlarımız birbirine karışacak ve kaos oluşacak. Çözüm belli baştakiler bunları derhal kendi ülkesine gönderip kalıcı birilerini almamalılar.” (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 9 (61 yaşında erkek) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir:
Hepimiz ben ve ailem bu elin ne olduğu bilinmeyen insanlardan bıktık yaka çırptık. Bir kere Türkiye’ye kendi ülkemize biz neden yabancıları kalıcı olarak alıyoruz? Güzelim ülkemi mahvettiler ve Türk denen bir şey kalmadı ortada yeter artık biz yabancı istemiyoruz. Herkes kendi ülkesine gitsin ve orda kalsın. Kültür denen bir şey kalmadı zaten dillerinden bir şey desen anlamıyoruz çok soğuk kanlı insanlar. Bizde savaş olsa bizi hangi ülke kabul eder hiçbiri kabul etmez. Baştakilerin akıllı her gelen geçeni almamaları lazım çözüm bu başka ne olabilir ki.” (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 10 (45 yaşında kadın) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir:
Ben bu durumdan memnun değilim. Dairemde bir tane Rus yaşıyor. Dilinden hiçbir şey anlamıyorum. Sokağa çıkıyorum yine aynı. Ortalık Rusyalısından Ukraynalısından geçilmiyor. Başta ekonomi olarak zaten çok kötü etkilendik. Kültürümüz de bence yavaş yavaş ortadan kalkıyor iyice onlara benzeyip gidiyoruz. Dediğim gibi dilleri farklı kültürleri farklı, inançları farklı şimdi bu insanlarla nasıl bir sosyallik kurulabilir ki? Bu gidişle kültürümüz her şeyimiz ortadan kalkacak ve onlar burayı kuşatacak zaten kendi ülkemizde yabancı olduk. Antalya’daki bizim esnaflarımız para için onları el üstünde tutuyor ve para için onlara iyi davranılıyor. Olan bize oluyor yaşın yanında kuru da yanıyor. İlerleyen zamanda bütün yabancı uyruklu insanlar bu

ülkeyi saracak gibi görünüyor. Bu yüzden devletin bu konuya el atıp dışarıdan kimseyi almaması gerekir biz hepimiz bu durumdan şikayetçiyiz.” (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 11 (49 yaşında kadın) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir:
Rusya Ukrayna hepsinden inan ki bıktık yeter artık kalıcı olarak buraya yerleştiler ve bu durumdan en çok biz etkilendik. Herkese sorun aklı başında olan zaten bu durumdan memnun olmaz ancak işine gelen esnaflar bu durumdan hoşnut onun dışındaki vatandaşların hiçbiri bu durumdan memnun değil. Ekonomiyi geçtim artık sokağa çıkmaya korkar olduk. Çocuklarıma tembih edip gece dışarıya çıkmalarına izin vermiyorum. Ortalık Afgan, Suriye, Rus, Ukrayna insanlarından geçilmiyor. Bu ülkede günü kurtarmaya çalışıyoruz. Kültürümüz ve adetlerimiz onlara baka baka değişti hele ki şimdiki gençler onlar gibi hareket etmeye başladı. Bilmiyorum

ne yapacağız elimizden bir şey gelmiyor bizim bunu ülkeyi yönetenler çözmeli biz sadece isyan edip kalıyoruz elimizden bir şey gelmiyor sesimizi kimse duymuyor" (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 12 (50 yaşında kadın) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir:
Bu olay bizi derinden etkiledi hayatımız iyice zorlaştı. Başta ekonomi olarak bizi çok ama çok etkiledi. Bu ülkede şartlar iyiye gitmiyor. Ben Antalyalıyım eskiden Rus ve Ukraynalı turizm amaçlı geliyordu ve bu yönüyle güzeldi fakat bunlar savaşı da bahane ederek burası onlara göre ucuz olduğu için bu durumdan faydalanıp buraya iyice yerleşip kaldılar. Zaten dillerinden bir şey anladığım yok onlarla nasıl bir iletişim kurabilirim ki çok zor zaten Türkçeyi zor konuşuyoruz. Onlar geldi Antalya iyice pahalandı bir evim var eşimin maaşıyla geçiniyoruz bir de oğlum öğretmen olduğu için o bir miktar para gönderiyor evimi ancak zar zor böyle geçindiriyorum. Adetlerimiz, geleneklerimiz kültürlerimiz zaten birbiriyle hiç uyuşmuyor. Böyle giderse zor onlar bizi kendi vatanımızdan kovmadan önce yöneticilerin çözüm bulup bunları almamaları gerekiyor." (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 13 (70 yaşında kadın) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir:
"Olumsuz olduğunu hepimiz biliyoruz. Bizi kötü etkiledi gitsinler. İnşallah akıllarını başlarına alırlar han kapısı gibi açtık hepsi geliyor. Geldikleri gibi her şeyi götürüyorlar. Parayı bırakıyorlar çoğu değerimizi götürüyorlar. Bizimkiler onların hareketini gördüğü zaman içeri kaçıyorlar. Bu durumdan korkuyorum bir gün çoluğumdan çocuğumdan korkuyorum Türkiye'mizin geleneklerini bozdular ondan korkuyoruz. Çocuklarımızı dışarıya salarken kırk kere düşünüyoruz. Kötü sonuçlanacağını öngörüyoruz. İlerleyen zamanlarda yarımız Türk yarımız yabancı olacak ırk karışımı olacak. Göç politikası izlenmeli. Bizimki kadar hiçbir ülke yabancı almadı. Yanlış politikalar izledikleri için geleceğimizi olumsuz etkilediler." (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 14 (65 yaşında kadın) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir:
Vallahi çocuğum bu ülke hep yabancılarla doldu taştı. Eski ülkem eski insanlar yok artık. Eski günleri çok özledik. Bu ülkede çok aşırı yabancı var oturduğum mahallede hepsi Rus ve Ukraynalı insanlar var hiçbir şekilde anlaşamıyoruz tanımam etmem, dilleri farklı, giyimleri kuşamları hepsi farklı. Ekonomi zaten bitti evladım biz iyi kötü bu dünyadan geldik geçtik ama yeni nesiller bu sıkıntılarla nasıl başa çıkacak bilmiyorum. Eski den daha çok Türk vardı şimdi kalmadı Antalya hep yabancı insanlarla kaynıyor. Bende bu yaşta sıkıldım hiç halimden anlayan arkadaşım da yok çünkü her yer yabancı devletimiz bunları almayacak iş bitecek yoksa bu iş böyle çok zor be evladım." (Yüz yüze görüşme,2024)
Görüşme yapılan katılımcı 15 (35 yaşında kadın) sorulan sorulara karşılık şunları söylemiştir:
"Bu durum tabii ki de çok kötü. Bu durum bizi nasıl mutlu edebilir ki? Her yer Rus her yer Ukraynalı insanlar. Ekonomiyi de iyice onlar batırdı. Geçim geçinmek Antalya'da iyice zorlaştı artık hepimiz gençliğimizi yaşayamadan günü kurtararak el işinde gece gündüz demeden çalışıyoruz. Zaten yabancı uyruklu insanlarla hiçbir şekilde dil anlamında anlaşamıyoruz. Kültürleri ve yaşam tarzları da bizimkiyle hiç bağdaşmıyor. Biraz bize göre soğukkanlı ve itici insanlar bir de dil bilmediğimizden ötürü hiç iletişimde kuramıyoruz. Normal turizm amaçlı gelip gitseler neyse ama temelli gelip kalmak nedir yahu? Dediğim gibi kültürümüz değişik onlara göre onların da bize göre değişik o yüzden bağdaşamıyoruz. Savaş evet var ama bence kendi ülkelerinde kalıp savaşmalılar mesela bizim ülkemizde savaş olsa bizi hangi ülke kabul eder ki? Yakında ırklar birbirine karışacak ve kimin ne olduğu belirsiz olacak. O yüzden daha fazla da çoğalmadan devletin bu konuya el atıp hiçbir ülkeden göçmen almamalı." (Yüz yüze görüşme,2024)
Araştırmadan elde edilen veriler, yerel halkın büyük bir bölümünün göç hareketine yönelik olumsuz bir algıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların en fazla dile getirdiği konu, artan kira fiyatları ve hayat pahalılığıdır. Görüşmelerde, özellikle savaş sonrası göç

dalgasıyla birlikte konut fiyatlarında ciddi bir artış yaşandığı, bu durumun yerel halkın barınma sorunlarını derinleştirdiği vurgulanmıştır. Kiraların yükselmesi, özellikle dar gelirli aileler için büyük bir yük haline gelmiş ve yerel halkın yaşam standartlarını olumsuz etkilemiştir. Göç hareketinin sosyal etkileri incelendiğinde, katılımcıların önemli bir kısmı göçmenlerin bölgeye uyum sağlamada zorlandığını ve bu durumun iletişim kopukluğuna yol açtığını belirtmiştir. Dil bariyeri, yerel halk ile göçmenler arasında etkileşimi kısıtlamakta ve iki grup arasındaki sosyal mesafeyi artırmaktadır. Bazı katılımcılar, göçmenlerin kendi toplulukları içinde yaşamayı tercih ettiğini ve yerel halk ile entegrasyonlarının yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Bulgular, göç hareketinin kültürel değişime neden olduğunu ve yerel halkın bu değişimden rahatsızlık duyduğunu göstermektedir. Katılımcıların büyük bir kısmı, mahallerinde farklı kültürlerin etkisinin arttığını ve geleneksel sosyal yapıların dönüşüme uğradığını belirtmiştir. Özellikle restoranlar, kafeler ve ticari alanlarda yabancı dillerin daha sık kullanılması, bölgedeki kültürel atmosferin değişmesine yol açmıştır. Bazı katılımcılar, genç neslin bu değişime daha açık olduğunu ve zaman içinde kültürel farklılıkların bir avantaja dönüşebileceğini ifade etmiştir. Bununla birlikte, görüşmelerde güvenlik endişeleri de önemli bir yer tutmaktadır. Katılımcıların bir kısmı, göç sonrası nüfus hareketliliğinin artmasıyla birlikte bölgede hırsızlık, dolandırıcılık ve genel güvenlik sorunlarının çoğaldığını belirtmiştir. Ancak, diğer katılımcılar bu algının daha çok yeni ve yabancı olanı tanımama durumundan kaynaklanabileceğini ve göçmenlerin çoğunluğunun barışçıl ve uyum içinde yaşamak isteyen bireylerden oluştuğunu ifade etmiştir.

Göçün turizme etkileri konusunda ise farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Özellikle esnaflar, göç dalgasının turistik bölgelerde ekonomik hareketliliği artırdığını ve bölgedeki ticarete katkı sunduğunu ifade etmiştir. Ancak, yerel halkın büyük bir kısmı bu ekonomik faydaların sadece belirli gruplara avantaj sağladığını, kendi yaşam maliyetlerinin ise arttığını dile getirmiştir. Araştırma bulgularına göre, Muratpaşa ilçesinde yaşayan halkın büyük bir kısmı göçün ekonomik etkilerinden olumsuz yönde etkilenmiştir. Artan kiralar ve yaşam maliyetleri nedeniyle birçok yerel sakin, ekonomik zorluklar yaşadığını belirtmiştir. Bunun yanında, göç hareketinin ticari faaliyetleri canlandırdığı ve bazı sektörlerde ekonomik büyümeye neden olduğu ifade edilmiştir. Özellikle hizmet sektöründe çalışan yerel esnaflar ve turizm sektörü, göç dalgasının ekonomik avantajlarından faydalanan gruplar arasında yer almaktadır. Sosyal etkiler bağlamında, göç hareketinin yerel halk ve göçmenler arasındaki iletişim eksikliğini artırdığı görülmektedir. Dil bariyeri, sosyal uyum sürecini zorlaştırmakta ve iki grup arasında belirgin bir mesafe oluşmasına neden olmaktadır. Bazı katılımcılar, sosyal etkileşimin düşük olması nedeniyle göçmenlerin bölgeye tam anlamıyla entegre olamadığını ve bu durumun toplumsal uyum açısından risk taşıdığını belirtmiştir. Kültürel değişim açısından, göç sürecinin yerel yaşam tarzı ve gelenekleri etkilemeye başladığı gözlemlenmiştir. Mahallelerde, restoranlarda ve sosyal alanlarda yabancı dillerin ve farklı kültürel alışkanlıkların yaygınlaşması bazı katılımcılar için çeşitliliği artıran olumlu bir durum olarak görülürken, bazı katılımcılar bunun kültürel yozlaşmaya yol açtığını savunmuştur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE TARTIŞMA

Rusya-Ukrayna Savaşı nedeniyle yaşanan zorunlu göç, Antalya'nın Muratpaşa ilçesinde önemli değişimlere neden olmuştur. Ekonomik, sosyal ve kültürel yapıyı doğrudan etkileyen bu süreç hem göçmenler hem de yerel halk açısından çeşitli sonuçlar doğurmuştur. Araştırma kapsamında, savaş sebebiyle Antalya'ya gelen Rus ve Ukraynalı göçmenlerin, bölgedeki günlük yaşama ve toplum algısına olan etkileri incelenmiştir. Görüşmeler neticesinde, ekonomik alanda bazı sektörlerde belirgin bir hareketlilik yaşandığı tespit edilmiştir. Özellikle konut piyasasında fiyatların yükseldiği görülmüştür. Kiralardaki artış, bölge halkının ekonomik dengelerini yeniden gözden geçirmesine yol açmıştır. Küçük ve orta ölçekli işletmeler, yeni müşteri kitlesiyle karşılaşarak gelirlerini artırma fırsatı yakalamıştır. Bazı sektörlerde istihdam olanaklarının genişlediği belirlenmiştir. Toplumsal yaşam açısından, farklı kültürel yapıların bir araya gelmesi yeni dinamikler oluşturmuştur. Göçmenlerin kente uyum süreçleri farklılık göstermektedir. Bir kesimin yerel halkla daha hızlı kaynaştığı gözlemlenirken, bazı grupların kendi toplulukları içinde yaşamayı tercih ettiği anlaşılmıştır. Sosyal etkileşim açısından bu durum çeşitli tepkilere yol açmıştır. Bölge halkının bir kısmı göçmenlerle iletişim kurmaya açık olurken, bazıları mesafeli bir tutum sergilemiştir. Kültürel farklılıklar, gündelik hayatta belirgin bir şekilde hissedilmiştir. Dil bariyerleri, alışveriş alışkanlıkları ve sosyal etkinliklere katılım gibi unsurlar, toplumsal ilişkilerin gelişimini doğrudan etkilemiştir. Zorunlu göçün yerel halk üzerindeki uzun vadeli etkilerinin incelenmesinde, göçmenlerin misafir olarak karşılandığı, ancak daha sonra ekonomik ve sosyal dengelerde meydana gelen değişikliklerin algıları değiştirdiği açıktır. Dolayısıyla kentin demografik yapısındaki bu değişimlerin sosyal uyum sürecinde belirleyici bir rol oynadığı görülmektedir. Mahalle yapılarında gözle görülür değişimler göçmen nüfusun yoğun olarak yerleşmesinden kaynaklanmıştır. Bu açıdan bakıldığında gelecekte şehir planlamasının ve sosyal politikaların nasıl şekilleneceğinin belirlenmesi açısından oldukça kritik bir konu haline gelmiştir. Araştırma yoluyla elde edilen veriler göçün sadece ekonomik etkiler üretmekle sınırlı bir ekonomik olgu olmadığını, aksine toplumsal yapıyı dönüştüren önemli bir olgu olduğunu kanıtlamaktadır. Aynı zamanda yerel halkın göçmenlere yönelik tutumları, uyum sürecinde devreye giren dinamikler ve kentsel yaşam üzerindeki etkileri tartışılmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler, ilerleyen dönemlerde uygulanacak sosyal politikalar ve yerel yönetim stratejileri için önemli bir kaynak oluşturmuştur.

ALTINCI BÖLÜM

PROJE HAKKINDA

6.1 .Çıktılar

Proje önceden belirlenen hedeflere uygun olarak, bir sonraki coğrafya kongresinde sunulmak üzere bir bildiri olarak hazırlanmaktadır. Bildiri projenin bulgularını ve sonuçlarını içermekte olup katılımcılara bilimsel tartışmalara katkı sağlamayı hedeflemektedir. Ayrıca proje uluslararası bir yayın evi tarafından hazırlanan kitapta kitap bölümü olarak sunulacaktır. Bununla ilgili protokoller yapılmıştır.

6.1.1. Proje ile ilgili harcama kalemleri hakkında ayrıntılı bilgi

Birinci Kalem (2 Adet Ses Kayıt Cihazı) :

Yapılan proje kapsamında katılımcılar ile birlikte veri toplama yöntemi olarak bir odak grup görüşmesi yapılmıştır. Bu görüşmeler, yerel halk, uzmanlar ve diğer paydaşlarla birlikte gerçekleştirilmiştir.
Projenin başarılı bir şekilde yürütülmesi ve katılımcıların görüşlerinin doğru ve etkili bir şekilde kaydedilmesi adına TÜBİTAK tarafından sağlanan hibe desteği ile 2 adet ses kayıt cihazı temin edilmiştir. Odak grup görüşmelerinde bu ses kayıt cihazları, katılımcıların sesli yanıtlarının kaydedilmesinde kullanılmıştır. Bu sayede, görüşmelerin içerikleri doğru bir şekilde belgelenmiş ve veri analiz süreci daha verimli hale gelmiştir.

İkinci Kalem (Sarf Malzemeleri):

Proje kapsamında sağlanan hibe ile temin edilen sarf malzemeleri, projenin birçok alanlarında etkin bir şekilde kullanılmıştır. Bu sarf malzemeleri 30 paket kâğıt ve 50 adet kalemden oluşmaktadır. Kâğıtlar, odak grup görüşmeleri sırasında not alma, anket dağıtımı ve çeşitli dokümantasyon işlemleri için kullanılmıştır. Katılımcılarla yapılan görüşmelerde not alma ve geri bildirim alma süreçlerinde de bu kağıtlar kullanılmıştır.
Kalemler, katılımcılara anket ve geri bildirim formlarını doldurmaları için kullanılmış ve proje ekibi tarafından toplantı notları ve diğer yazılı belgelerin hazırlanmasında kullanılmıştır. Kullanılan her iki harcama kalemleri de bir sonraki çalışmalar için muhafaza edilmektedir.

6.2. Saha Çalışmaları ve Veri Toplama Harcamaları

Bu araştırma kapsamında Antalya/Muratpaşa'da yapılan saha çalışmaları sırasında ulaşım masrafları danışman hocamızın aracı ile ulaşım gerçekleşmiştir ve yol ücreti karşılanmıştır.

KAYNAKÇA

Algan, N. Ve Künçek, Ö. (1998). Transboundary Population Movements: Refugees, Environment and Politics. The Turkish Yearbook of International Relation (Milletlerarası Münasebetler Türk Yıllığı), No: XXVIII.

Akyürek, İb. (2007). Mülteci Hukuku ve Türkiye Uygulaması. Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Boyraz, Z. (2015). Türkiye'de Göçmen Sorununa Örnek Suriyeli Mülteciler. Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks, 7(2), 35-58.

Bozdağlıoğlu, Y. (2014). Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi ve Sonuçları. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 180(180), 9-32.

Çetin, N. (2010) 1914 Osmanlı-Yunan Nüfus Mübadelesi Girişimi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (24), 149-172.

Çiçekli, B. (2003). Uluslararası Terörizm ve Uluslararası Göç: 11 Eylül Sonrası Terör Tehdidi ve Göç Kontrol Politikalarının Terörizmle Mücadelede Kullanımı. Avrasya Dosyası, 9(2), 170-194

Deniz, O. (2009). Mülteci Hareketleri Açısından Van Kentinin Durumu ve Kentteki Mültecilerin Demografik Profili. Doğu Coğrafya Dergisi, 14(22),187-204.

Doğan, S. (1988). Yurt Dışı Yaşantısı Geçiren ve Geçirmeyen Lise Öğrencilerinin Problemleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Eren, V, & Çakran, Ş. (2017). Mülteci Politikası: Avrupa Birliği ve Türkiye Karşılaştırması. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(39), 1-30.

Koçak, Y. & Terzi, E. (2012). Türkiye'de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri. Kafkas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(3), 163-184.

Kutal, G. (1992). Türkiye'de İşsizliğin Yapısal Özellikleri. II. İstihdam Haftası Tebliğleri, 61- 66.

Leyla, L. (2022). Suriye Göçünün Türkiye'nin Kentleşme Süreçlerine Etkileri: Gaziantep Kenti Örneği. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *9*(4), 75-96.

Mutluer, M. (2003). Uluslararası Göçler ve Türkiye. İstanbul: Çantay Kitabevi.

Odman, T. (2008). Mülteci Hukuku ve Türk Mülteci Politikası ve Uygulaması. Mülteci Çalıştayları 2004-2005.

Özcan, M. (2005). Avrupa Birliği Sığınma Hukuku. Ankara: USAK.

Özer, İ. (2004). Kentleşme, kentlileşme ve kentsel değişme. Ekin Kitabevi.

Pazarcı, H. (1999). Uluslararası Hukuk Dersleri IV. Gözden Geçirilmiş, 3. Baskı, Ankara:

Sacchi, C. (2022). "Protection of Perinatal Mental Health During the War in Ukraine". The Lancet Regional Health Europe, 1-2.

Sarı, C., & Tepeli, Y. (2012). Türk kültür coğrafyasında yerleşme adları: Teke yöresi örneği. *Karadeniz Araştırmaları*, *35*(35), 161-179.

Sever, H. (2009). Yasadışı Göçmenlerin Profili: İstanbul İli Örneği. Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Suç Araştırmaları Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Sepetçioğlu, T. E. (2014). İki Tarihsel "Eski" Kavram, Bir Sosyo-Kültürel "Yeni" Kimlik: Mübadele Nedir, Mübadiller Kimlerdir?. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *180*(180), 49-84.

Sezik, M. (2017). Yurt Dışı Zorunlu Göçlerin Türkiye Kentleri Üzerindeki Etkileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 139-156.

Stein, A. (2022). Turkey's response to the Russia-Ukraine crisis.

Tavşancıl, E. ve Aslan, A. E. (2001). Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri. Epsilon.

Taşcı, F. (2009). Bir Sosyal Politika Sorunu Olarak Göç. Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi, 10, 177-204.

Tümertekin, E. & Özgüç, N. (2002) Beşeri Coğrafya; İnsan, Kültür, Mekân. İstanbul: Çantay Yay..

Urk, M. (2010). *Göç olgusu bağlamında mülteciler, sığınmacılar ve insan hakları* (Master's thesis, Maltepe Yildirim, A. ve Simsek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Ankara: Seçkin*.

Yılmaz, A. (2014). Uluslararasi Göç: Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri. *Turkish Studies (Elektronik)*, *9*(2), 1685-1705. Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜNÜN ADI – SOYADI - İMZA	**DANIŞMANIN ADI – SOYADI - İMZA**
Muhammed ISICAK	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Tahsin ŞAHİN

Tarih :